

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

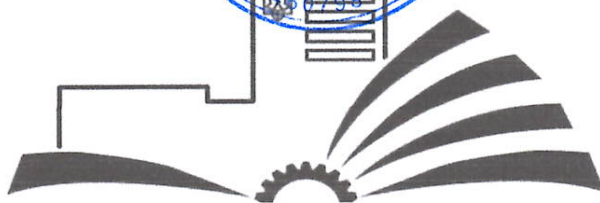
Ректор

Національного університету
«Чернігівська політехніка»

О.О. Новомлинець

2022 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури

зі спеціальності

051 «ЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти – 3-й освітньо-науковий

Освітньо-наукова програма «Економіка»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Кваліфікація: доктор філософії (PhD)

Розглянуто на засіданні кафедри
теоретичної та прикладної економіки
протокол №10 від «21» лютого 2022 р.

Чернігів 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Програма вступних іспитів до аспірантури за Освітньо-науковою програмою “Економіка” (ОНП) для підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні за спеціальністю 051 – “Економіка” містить перелік питань за якими можливо оцінити здатність здобувача здійснювати навчання за цією програмою, критерії оцінювання іспиту та перелік літератури для підготовки до іспиту.

Іспит проводиться у письмовій формі та передбачає відповіді на питання з двох блоків – мікро та макроекономіки.

Навчання за даною освітньою програмою дозволить забезпечити, на основі ступеня магістра, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері економіки шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також їх підтримку в ході підготовки та захисту дисертації, а також для здійснення науково-педагогічної діяльності.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ “МІКРОЕКОНОМІКА”

1. Предмет і метод мікроекономіки. Крива виробничих можливостей як базовий метод економічних досліджень.
2. Попит на товари і послуги як інструмент дії ринку.
3. Пропозиція товарів і послуг як інструмент дії ринку.
4. Ринкова рівновага. Рівноважні параметри ринку. Два правила ринкового ціноутворення.
5. Споживацький надлишок і надлишок виробництва.
6. Прямі методи державного втручання в процеси ринкового ціноутворення (ціна “підлоги” і “стелі”) та їх наслідки.
7. Теорія еластичності: основні поняття та види еластичності.
8. Непрямі методи державного втручання в процеси ринкового ціноутворення (впровадження непрямого податку та дотації) та їх наслідки.
9. Основні поняття та гіпотези кількісної та якісної теорій корисності.
10. Споживацька рівновага. Графічна та аналітична інтерпретація.
11. Криві байдужості. Принципи побудування кривих байдужості. Гранична норма заміщення. Види кривих байдужості.
12. Ефекти доходу та заміщення за Хіксом та за Слуцьким.
13. Класифікація товарів. Нормальні товари, неякісні товари, товари Гіфена (графічна інтерпретація).
14. Крива “ціна-споживання”. Крива “доход-споживання”. Методика побудови кривих Енгеля та індивідуальних графіків попиту.
15. Виробнича функція. Гранична норма заміщення одного ресурсу іншим. Види ізоквант.
16. Розширення виробництва. Віддача від масштабу в довгостроковий та короткостроковий період.
17. Крива загального продукту в короткостроковий період. Стадії виробництва в короткостроковий період.
18. Стадії виробництва в довгостроковий період.
19. Оптимальна комбінація ресурсів і оптимальний шлях росту.
20. Витрати в довгостроковий період. Довгострокові граничні і середні витрати.
21. Витрати в короткостроковий період. Короткострокові граничні і середні витрати.
22. Співвідношення кривих довгострокових і короткострокових витрат. Технологічний оптимум виробника.
23. Попит і пропозиція фірми в умовах досконалої конкуренції.
24. Рівновага виробника в умовах досконалої конкуренції у короткостроковому періоді.
25. Рівновага досконалого конкурента у довгостроковому періоді.
26. Вибір оптимуму досконалого монополіста в коротко- та довгостроковому періоді.
27. Вплив податків на поведінку монополіста.
28. Оцінка монопольної влади. Чисті втрати суспільства в результаті монополізації ринку.

29. Цінова дискримінація: поняття, види, особливості та наслідки.
30. Вибір оптимуму монополістичного конкурента в коротко- та довгостроковому періоді.
31. Олігополія. Модель ламаної кривої попиту. Модель Курно.
32. Економічні ресурси. Індивідуальна функція пропозиція праці. Індивідуальна функція пропозиції капіталу.
33. Попит на фактори виробництва. Гранична доходність ресурсу.
34. Умови максимізації прибутку фірми в залежності від її статусу.
35. Капітальна ціна факторів виробництва. Врахування фактору часу.
36. Фактори, які впливають на цінову еластичність попиту на ресурс та на зміну в попиті на ресурс.
37. Визначення капітальної ціни фактору виробництва, які забезпечують імовірнісні доходи.
38. Рівновага на ринку факторів виробництва.
39. Часткова і загальна рівновага. Взаємодія двох ринків благ.
40. Модель загальної економічної рівноваги.

ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ “МАКРОЕКОНОМІКА”

1. Предмет та метод макроекономіки. Специфіка макроекономіки: методологічні та методичні особливості макроекономічного аналізу.
2. Макроекономічні суб'єкти та взаємозв'язок між ними. Модель кругообігу для відкритої економіки. Поняття „відтоків” та „ін'єкцій”.
3. Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники та класифікації.
4. Моделі економічних коливань. Цикли ділової активності. Причини та фази економічних циклів.
5. Інфляція: поняття, види, вимірювання та соціально-економічні наслідки.
6. Номінальні та реальні величини та взаємозв'язок між ними.
7. Безробіття: основні визначення та вимірювання. Закон Оукена.
8. Крива Філліпса: графічне зображення та рівняння сучасної кривої.
9. Модель попиту на ринку благ.
10. Модель пропозиції на ринку благ.
11. Умови рівноваги на ринку благ в кейнсіанській моделі. Графічна побудова лінії IS. Фактори зсуву лінії IS.
12. Мультиплікаційні ефекти на ринку благ.
13. Поняття грошей. Грошові агрегати. Поняття ліквідності. Модель пропозиції грошей.
14. Валюта види валютних курсів. Номінальні та реальні валютні курсу. Плаваючі валютні курси: поняття; переваги та недоліки.
15. Попит на гроші: поняття, види та чинники впливу. Попит на гроші та рівень цін.
16. Рівновага на грошовому ринку. Графічна побудова лінії LM. Фактори зсуву лінії LM.
17. Спільна рівновага на ринках благ, грошей та капіталу. Поняття ефективного попиту.
18. Процес встановлення спільної рівноваги на ринку благ та грошей. Графік встановлення спільної рівноваги.

19. Наслідки зсуву лінії IS при взаємодії ринків благ та грошей.
20. Наслідки зсуву лінії LM при взаємодії ринків благ та грошей.
21. Ліквідна та інвестиційна пастки.
22. Функція сукупного попиту та її графічна побудова.
23. Ефекти Кейнса, Пігу та чистого експорту.
24. Модель ринку праці. Попит на працю. Неокласична функція попиту на працю. Кейнсіанська функція попиту на працю.
25. Пропозиція праці. Рівновага на ринку праці і безробіття.
26. Функція сукупної пропозиції.
27. Неокласична модель ринку праці.
28. Сукупний попит та його чинники.
29. Сукупна пропозиція та її чинники.
30. Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення.
31. Крива короткострокової сукупної пропозиції та її переміщення.
32. Взаємодія сукупного попиту та сукупної пропозиції.
33. Неокласична модель загально економічної рівноваги (ЗЕР).
34. Кейнсіанська модель загально економічної рівноваги.
35. Поняття, вимірники і фактори економічного зростання.
36. Теорія абсолютної переваги та теорія порівняльної переваги.
37. Загальна логіка і схема макроекономічної моделі зростання.
38. Модель макроекономічного зростання Харода-Домара.
39. Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу.
40. Сучасна теорія економічного зростання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗДАЧІ ІСПИТУ

Сума балів за 100 - бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентості
90-100	A	відмінно	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє демонструвати отримані знання, опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	Високий
82-89	B	дуже добре	Здобувач застосовує програмний матеріал, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Достатній
74-81	C	добре	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію; в цілому самостійно застосовувати її; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	
64-73	D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.	Середній
60-63	E	достатньо	Здобувач володіє програмним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	
35-59	FX	незадовільно	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину програмного матеріалу.	Низький

РЕКОМЕНДОВАНА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; За заг. ред. С. Будаговської. – К.: Видавництво Соломії Павличко „Основи”, 2001. – 517 с.
2. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. С.В. Мочерного. – Тернопіль, 1993.– 686 с.
3. Основи економічної теорії: Підручник: У 2-х кн. Кн.2 / Ю.В. Ніколенко, М.М. Діденко та ін. – К., Либідь. 1994.– 272 с.
4. Основи економічної теорії: Політекономічний аспект: Підручник / Від. ред. Г.М. Климко, В.П. Нестеренко – К.: Вища школа., 1994.
5. Радіонова І.Ф. Макроекономіка і економічна політика. Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К.: „Таксон”, 1996.– 256 с.
6. Бункина М.К., Семенов В.А. Макроекономика (основы экономической политики).– М.: АТ ”ДИС”, 1996. – 320 с.
7. Гайнер, Линвуд Т. Макроекономическая теория и переходная экономика: Пер. с англ. – М.: “ИНФРА-М”, 1996. – 560 с.
8. Гальперин В.М., Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С. Макроекономика: Учебник / Общая редакция Л.С. Тарасевича. Изд. 2-е, перераб и доп. Спб.: Изд-во СПбГУЭФ, 1997. – 719 с.
9. Гальперин В.М., Игнатъев С.М., Моргунов В.И. Микроэкономика: В 2-х т. / Общая редакция В.М. Гальперина. С.-Пб.: Экономическая школа, 1994. Т.1. – 349 с.
10. Гелбрейт Дж.К. Экономические теории и цели общества: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1976.
11. Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С. Микроэкономика / Общая редакция Л.С. Тарасевича. С.-Пб.: Изд-во СПбУЭФ, 1996. – 352 с.
12. Дербін Е., Кілієвич О. Економічна теорія і державний сектор. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 107 с.
13. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Рынок: микроэкономическая модель / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; Под общ. ред. Б. Лисовика и В. Лукашевича. С.- Пб., 1992. – 496 с.
14. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Макроекономика / Пер. с англ. – СПб.: ”Литера плюс”, 1994. – 405 с.
15. Дорнбуш Р., Фішер С. Макроекономіка. – К.: Основи, 1996. – 864 с.
16. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег: Пер. с англ. –М.: Прогресс, 1978.
17. Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т.: Пер. с англ. 11-го изд. Т.1. – М.: Республика, 1992. – 399 с.

18. Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т.: Пер. с англ. 11-го изд. Т.2. – М.: Республика, 1992. – 400 с.
19. Максимова В.Ф. Микроэкономика. Учебник. Издание третье, проработанное и дополненное. – М.: “Соминтэк”, 1996. – 328 с.
20. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3-х. т.:Пер. с. англ. – М.:Прогресс, 1993.
21. Менкью Н.Г. Макроэкономика. Пер. с англ. – М.: Изд-во МГУ, 1994.– 736с.
22. Микро- и макроэкономика. Практикум. / Под общ. ред Ю.А. Огибина – С.-Пб.: “Премьера плюс”, “Санкт-Петербург оркестр”, 1994. – 432 с.
23. Микро-, макроэкономика. Практикум./ Под общ. ред. Ю.А. Огибина. – СПб: “Литера плюс”, “Санкт-Петербург оркестр”, 1994.– 432с.
24. Міжнародні валютно-кредитні відносини / Ред. А.С. Філіпченка. – К.: Либідь, 1997.
25. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1997. – 510 с.
26. Пітман Рассел. Конкурентна політика в Україні та Сполучених Штатах: український закон про конкуренцію та американський досвід / Проект Економічних Реформ в Україні (ПЕРУ). – Економічні студії. – Вип.. 95-002. – К.: 1995. – 35 с.
27. Политическая экономия: Учебник / Рук. авт. кол. В.А. Медведев. – М.: Политиздат, 1990.
28. Райхлин Э. Микроэкономическая теория рынков вводимых ресурсов. – М.: Наука, 1996. – 176 с.
29. Райхлин Э. Основы экономической теории. Микроэкономическая теория рынков продукции. – М.: Наука, 1995. – 347 с.
30. Рыночная экономика: Учебник. В 3т. Т.1. Теория рыночной экономики. Часть 2. Максимова В.Ф., Шишов А.Л. Макроэкономика.– М.: СОМИНТЕК. 1992.– 256с.
31. Самуелсон Н.А., Нордгауз В.Д. Макроекономіка: Пер. з англ. – К.: Основи, 1997.
32. Семюелсон П., Нордгауз В. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1998. – 347 с.
33. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора. – К.: Основи, 1998. – 854 с. (Пер. з англ.).
34. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензин Р. Экономика: Пер. с англ. со 2-го изд. – М.: “Дело ЛТД”, 1993. – 864 с.
35. Хайман Д.Н. Современная микроэкономика: анализ и применение. В 2-х т. Т.І. Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1992. – 384 с.
36. Хайман Д.Н. Современная микроэкономика: анализ и применение. В 2-х т. Т.ІІ. Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1992. – 384 с.